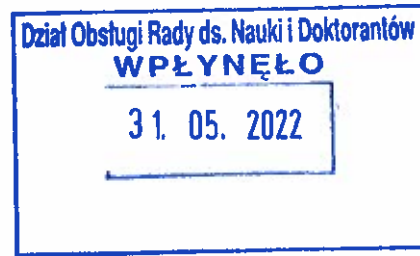

Dr hab.n.med. Wojciech Hautz

Warszawa 24.05.2022

Klinika Okulistyki

Instytut „Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka”

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Lekarz Anny Jabłońskiej-Pawlak

Pt: „Ocena parametrów klinicznych i badań obrazowych u chorych z neuropatią nerwu wzrokowego w przebiegu orbitopatii tarczycowej”

Orbitopatia tarczycowa jest jednym z objawów choroby Gravesa i Basedowa. Jest przewlekłym autoimmunologicznym zapaleniem tkanek oczodołu. Może doprowadzać do retrakcji powiek, przekrwienia i obrzęku spojówek, niestabilności filmu łzowego i związanych z tym wtórnych zmian w obrębie rogówki łącznie z jej owrzodzeniem oraz zaburzenia ruchomości i wytrzeszczu gałek ocznych. Wszystkie powyższe powikłania doprowadzają do istotnego pogorszenia jakości życia pacjentów. Najpoważniejszym jednak powikłaniem orbitopatii tarczycowej jest neuropatia nerwu wzrokowego, która może doprowadzać do nieodwracalnych zmian w nerwie a w konsekwencji do znacznego pogorszenia ostrości wzroku. Brak złotego standardu diagnostycznego sprawia, że rozpoznanie neuropatii nerwu wzrokowego w przebiegu orbitopatii tarczycowej może przysparzać trudności. Identyfikacja pacjentów z orbitopatią tarczycową będących w grupie ryzyka rozwoju neuropatii ma kluczowe znaczenie. Odpowiednio wcześniej postawione rozpoznanie, na etapie kiedy nie doszło jeszcze do nieodwracalnych zmian w nerwie wzrokowym w przebiegu orbitopatii tarczycowej pozwala na wdrożenie wczesnego leczenia i daje szansę na uniknięcie nieodwracalnych zmian i zachowanie dobrej ostrości wzroku u pacjenta.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa na stopień naukowy doktora nauk medycznych pt. „Ocena parametrów klinicznych i badań obrazowych u chorych z neuropatią nerwu wzrokowego w przebiegu orbitopatii tarczycowej obejmuje 144 strony, w tym wykaz użytych skrótów, 27 rycin, 28 tabel, streszczenie w języku polskim i angielskim oraz 174 pozycje piśmiennictwa. Całość rozprawy autorka podzieliła na 8 rozdziałów, na końcu pracy dołączone zostało oświadczenie Komisji Bioetycznej. Układ pracy jest spójny. We wstępie doktorantka przedstawiła definicje schorzenia, a następnie przedstawiła szczegółowe informacje na temat epidemiologii, patogenez, obrazu klinicznego, naturalnego przebiegu choroby, klasyfikacji, leczenia oraz opisała badania dodatkowe wykonywane w diagnostyce neuropatii nerwu wzrokowego w przebiegu orbitopatii.

Doktorantka postawiła sobie następujący cel pracy: „Ocena parametrów klinicznych, wpływu kompresji i naprężenia nerwu wzrokowego na zmiany w polu widzenia, określenie najczęściej współwystępujących objawów radiologicznych oraz przydatność optycznej koherentnej tomografii w diagnostyce neuropatii nerwu wzrokowego u pacjentów z postacią przewlekłą i ostrą neuropatii nerwu wzrokowego w przebiegu orbitopatii tarczycowej”. Doktorantka wyznaczyła również cztery główne, szczegółowe cele pracy: 1. Analiza i podsumowanie charakterystyki klinicznej pacjentów w momencie diagnozy neuropatii. 2. Ocena wpływu kompresji i naprężenia nerwu wzrokowego na zmiany w polu widzenia w oczach z neuropatią. 3. Ocena najczęściej współwystępujących objawów radiologicznych neuropatii w badaniach MRI. 4. Ocena przydatności w diagnostyce neuropatii analizy okołotarczycowej grubości warstwy włókien nerwowych siatkówki oraz warstwy komórek zwojowych siatkówki i warstwy splotowatej wewnętrznej siatkówki mierzonej metodą OCT. Ten ostatni cel szczegółowy wydaje się szczególnie cenny i interesujący, ze względu na bardzo niewielką liczbę doniesień w literaturze na temat badań OCT w neuropatii nerwu wzrokowego w przebiegu orbitopatii tarczycowej.

Grupę badaną stanowiło 42 pacjentów, a neuropatię nerwu wzrokowego w przebiegu orbitopatii Gravesa stwierdzono w 64 oczach. Kryteria włączenia i wyłączenia zostały dobrane właściwie. Metody badań zostały bardzo dokładnie i wyczerpująco opisane. Analiza statystyczna uzyskanych wyników została opracowana zgodnie z przyjętymi regułami i dokładnie opisana. Zastosowane metody nie budzą wątpliwości.

Wyniki badań zostały przedstawione na 36 stronach. Wyniki analizy statystycznej przedstawiono dodatkowo w licznych, czytelnych tabelach i rycinach.

Na podstawie przeprowadzonych badań, Doktorantka stwierdziła, że grupę ryzyka rozwoju neuropatii w przebiegu orbitopatii tarczycowej stanowią pacjenci w 6 dekadzie życia lub starsi z licznymi czynnikami ryzyka sercowo-naczyniowego, a zaburzenie mikrokrazenia i niedotlenienie nerwu może mieć kluczowe znaczenie w rozwoju neuropatii niezależnie od kompresji nerwu wzrokowego. Większość przypadków neuropatii rozwija się w przeciągu pierwszych dwóch i pół roku od początku objawów orbitopatii, a głównym objawem tego powikłania jest obniżenie ostrości wzroku, upośledzenie widzenia barwnego oraz ubytki w polu widzenia, natomiast obrzęk tarczy nerwu wzrokowego i upośledzenie dośrodkowego odruchu na światło (mimo, że stanowią specyficzny obraz neuropatii) występują relatywnie rzadko. Większość mroczków w polu widzenia w oczach z neuropatią ma charakter ubytków pęczkowych włókien nerwowych i najczęściej zlokalizowane są w dolnej połowie pola widzenia. Objawy radiologiczne neuropatii są obecne w większości oczu z klinicznie zdiagnozowaną neuropatią, ale występują również w oczach bez upośledzenia funkcji wzrokowych. Doktorantka stwierdziła, że badanie OCT pozwala na ocenę zaawansowania uszkodzenia komórek zwojowych siatkówki w przebiegu neuropatii a najbardziej wrażliwym na uszkodzenie jest pęczek plamkowo-tarczowy. Największą czułość diagnostyczną w różnicowaniu orbitopatii, której towarzyszy neuropatia ma ocena warstwy komórek zwojowych z warstwą splotową wewnętrzną siatkówki. Grubość tych warstw odzwierciedla kliniczne zaawansowanie neuropatii.

Dyskusja zajęła 17 stron dysertacji, oparta została na cytowaniu aktualnego piśmiennictwa, głównie anglojęzycznego. Dyskusja została przeprowadzona w sposób rzeczowy, wyczerpujący i krytyczny. Prowadzona przez Doktorantkę dyskusja wskazuje na właściwe przygotowanie merytoryczne i umiejętność prawidłowego odniesienia do wyników innych autorów.

Całość pracy zakończona jest 13 wnioskami znajdującymi uzasadnienie w uzyskanych wynikach.

Tematykę podjętych badań uważam za potrzebną i bardzo ciekawą. Podkreślić należy że praca należy do nielicznych poruszających ważny z punktu widzenia klinicznego problem neuropatii nerwu wzrokowego w przebiegu orbitopatii tarczycowej. Wyniki badania mają wartość praktyczną i mogą być zastosowane w codziennej praktyce lekarzy okulistów zajmujących się diagnostyką i leczeniem pacjentów z orbitopatią tarczycową. Może to mieć wpływ na zmniejszenie liczby pacjentów, u których stwierdza się nieodwracalne obniżenie ostrości wzroku z powodu neuropatii nerwu wzrokowego w przebiegu orbitopatii tarczycowej.

Uwagi:

- poza pojedynczymi błędami edytorskimi nie mam uwag

Pragnę stwierdzić wysoką wartość merytoryczną rozprawy doktorskiej lek. Anny Jabłonskiej-Pawlak pt. „Ocena parametrów klinicznych i badań obrazowych u chorych z neuropatią nerwu wzrokowego w przebiegu orbitopatii tarczycowej”, jednocześnie potwierdzam że rozprawa spełnia warunki określone Ustawą z dnia 14 marca 2003 r o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 65, poz. 595) oraz art.179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2019 (Dz.U. z 2018 r poz. 1669) i zwracam się do Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie Kandydatki do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Biorąc pod uwagę wartość merytoryczną rozprawy: podjęcie trudnego tematu jakim jest neuropatia nerwu wzrokowego w przebiegu orbitopatii tarczycowej, unikalny materiał, bardzo szeroką i dokładną analizę tej rzadkiej grupy pacjentów, oraz wnioski, które wykorzystane w praktyce mogą pozytywnie wpłynąć na proces diagnostyki i leczenia ww. pacjentów wnioskuję o wyróżnienie pracy.

KIEROWNIK
Kliniki Okulistycznej
Instytut Patologii Oczu
dr hab. n. med. Wojciech Hautz

Wojciech Hautz